

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
Всеукраїнська науково-практична конференція
«Сучасні тенденції та розвиток соціально-
економічних систем»

в межах реалізації проєкту Erasmus+ Jean Monnet Module
«Інституційні трансформації фінансової системи в епоху
цифрової економіки: досвід ЄС для України»
(Грантова Угода № 101127532).

29 квітня 2026 р.
м. Харків

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні тенденції та розвиток соціально-економічних систем»: (в межах реалізації проєкту Erasmus+ Jean Monnet Module «Інституційні трансформації фінансової системи в епоху цифрової економіки: досвід ЄС для України» (Грантова Угода № 101127532): тези доповідей, 29 травня 2026 р. – Харків: Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, 2026.

Наведені тези пленарних та секційних доповідей за теоретичними та практичними результатами наукових досліджень і розробок. Представлені результати теоретичних і практичних досліджень у галузі економіки, управління, підприємництва, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу, публічного управління, фінансової системи та облікових практик, а також правничих наук.

Відповідальний за випуск:

Власенко Т. А.

Роботи надруковані з авторських оригіналів, що надані оргкомітету, за авторської редакції.

Електронний варіант матеріалів конференції доступний на сайті конференції:

<http://www.kafepm.hneu.edu.ua/>

<i>Умарова Маргарита Олексіївна</i>	275
УЗАГАЛЬНЕННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ	
<i>Черноіванова Ганна Степанівна, Черноіванова Анастасія Олегівна</i>	277
ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЧНИХ НАПРЯМКІВ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА	
<i>Шевчук Віталій Вікторович</i>	280
ПРАВОВЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО ОБЛАСНОЇ РАДИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАХИСТУ ПРАВ ТА ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД	
<i>Shumska Hanna</i>	281
PECULIARITIES OF IMPLEMENTING STATE AND REGIONAL POLICY AS THE BASIS OF PUBLIC GOVERNANCE OF TERRITORIES IN THE CONTEXT OF ESG-TRANSFORMATIONS IN UKRAINE	
<u>Секція 6. Тренди соціально-економічного розвитку</u>	284
<i>Антонова Єлизавета Вадимівна</i>	284
МАРКЕТИНГОВІ ЗАХОДИ ЯК НАПРЯМ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	
<i>Будякова Олена Юріївна</i>	286
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ БІОЕКОНОМІКИ ТА РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ	
<i>Бурлачук Марія Михайлівна</i>	288
РОЗРОБКА СТРАТЕГІЙ ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ У ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА	
<i>Ганущак Т.В.</i>	291
РОЗВИТОК ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЕНЕРГОСИСТЕМИ УКРАЇНИ	
<i>Гончарова Анастасія Олександрівна</i>	293
ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ ЯК ЧИННИК ВПЛИВУ НА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ	
<i>Грачова Яна Петрівна</i>	295
ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ КОНЦЕПЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ	
<i>Гуцалюк Олександр Григорович</i>	297
АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ЖИТЛОВОГО БУДІВНИЦТВА В УКРАЇНІ: МАКРО ТА РЕГІОНАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ	
<i>Druhova Olena</i>	301
MANAGEMENT OF ENTERPRISE DEVELOPMENT BASED ON RESILIENCE PRINCIPLES	
<i>Кірілова Анастасія Володимирівна</i>	303
ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ	

соціальних послуг. Необхідно подолати усталене сприйняття державної служби як привілею, а не обов'язку служити суспільному благу, формуючи нову культуру публічного служіння за кращими міжнародними зразками. Пріоритетом мають стати інновації з мультиплікативним ефектом – ті, що здатні одночасно підвищити якість управлінських рішень, гарантувати прозорість процесів та відновити довіру громадян до публічних інституцій. Варто також наголосити, що матеріальне стимулювання службовців залишається невід'ємною умовою залучення та утримання талантів у державному секторі – без конкурентної винагороди жодна реформа не дасть стійкого результату. Лише системний, науково обґрунтований підхід, що органічно поєднує нормативні зміни, інституційну розбудову та формування нової організаційної культури, здатний забезпечити сталі й відчутні результати в реалізації кадрової політики органів публічної влади України.

Перелік використаних джерел:

1. Петренко О. С. Кадрова політика в органах державної влади: сучасний стан та напрями вдосконалення. Публічне управління та адміністрування. 2022. № 3. С. 45–54.
2. Іванченко Д. М. Управління людськими ресурсами в публічному секторі: виклики та можливості. Науковий вісник державного управління. 2023. № 2. С. 12–24.
3. Marchetti R., Ceolin B. Performance management in the public sector: international experience and lessons for reform. International Journal of Public Administration. 2021. Vol. 44, No. 9. P. 789–802.
4. Brans M., Peters B. G. Handbook of Public Administration. SAGE Publications, 2020. 512 p.
5. Kalvet T., Tiits M. Digital transformation in the Estonian public sector: challenges and achievements. Government Information Quarterly. 2022. Vol. 39, No. 2. P. 101–117.
6. Kettl D. F. The Politics of the Administrative Process. CQ Press, 2020. 576 p.
7. Lodge M., Gill D. Toward a new era of administrative reform? The myth of post-NPM in New Zealand. Governance. 2021. Vol. 34, No. 2. P. 201–219.
8. OECD. Government at a Glance 2023. OECD Publishing, 2023. 246 p.
9. Koprić I. Civil service reforms in the Western Balkans and comparative perspectives. Hrvatska i komparativna javna uprava. 2024. Vol. 24, No. 1. P. 5–38.
10. Cardona F. Civil Service Training in Central and Eastern European Countries: Comparative Study. SIGMA/OECD, 2020. 98 p.

УДК 336.717.3

Формування стратегічних напрямків розвитку підприємства

Черноіванова Ганна Степанівна, доктор економ. наук, професор,
професор кафедри економіки підприємства та організації бізнесу, *anna1213ch@ukr.net*

Черноіванова Анастасія Олегівна, студентка 1 курсу магістратури
ННІ менеджменту і маркетингу, Харківський національний економічний університету імені
Семена Кузнеця, *nastenkka10@gmail.com*

У сучасних умовах економіки питання стратегічного планування набуває статусу фундаментальної запоруки успіху та виживання бізнесу, оскільки воно безпосередньо впливає на стійкість як окремих підприємств, так і національної економіки в цілому. Стратегічний підхід забезпечує організаціям структурований інструментарій, що дозволяє не лише орієнтуватися у складних викликах, а й ефективно використовувати можливості, які надає сучасний динамічний і висококонкурентний ринок. Актуальність дослідження зумовлена тим, що в умовах екстремальної невизначеності стратегічне планування виступає критично важливим процесом, через який підприємства встановлюють чіткі цілі, визначають алгоритми їх досягнення та

приймають обґрунтовані рішення щодо раціонального розподілу обмежених ресурсів і встановлення пріоритетів діяльності.

Теоретичними аспектами формування стратегії розвитку підприємств займалися багато зарубіжних та українських вчених-економістів, чії доробки сформували науковий базис цієї категорії. Фундаментальний внесок у розуміння стратегічного вибору зробили М. Портер, І. Ансофф, П. Друкер, Г. Мінцберг та М. Мескон. Серед вітчизняних дослідників особливу увагу цій проблематиці приділяли В. Пономаренко, О. Ястремська, О. Череп, О. Веремеєнко. Сучасні підходи до трактування стратегії розвитку представлені у працях Ю. Погорелова, В. Власенка, І. Денисюка, Ю. Захарченка, В. Кобелєва, І. Бабій., І. Сенік, а також Л. Артеменко, О. Гук, Ж. Жигалкевич, О. Тур та М. Хацер. [1-6]. Аналіз їх праць свідчить про багатогранність поняття стратегії, яка розглядається і як безперервний процес зміни станів, і як комплекс управлінських рішень, спрямованих на забезпечення конкурентоспроможності.

Процес формування стратегічних напрямків розвитку на сучасному етапі неможливо розглядати окремо від глибоких трансформацій у трактуванні самої сутності стратегії. Тому Ю. С. Погорелов пропонує розглядати стратегію розвитку як безупинний процес, що відбувається за певною програмою, як зміну станів підприємства. Кожен новий стан є якісно іншим за попередній, що дозволяє підприємству як складній системі набувати нових властивостей та розкривати нові можливості для створення цінності. Це підтверджує також В. А. Власенка [2], який акцентує увагу на процесах планування та ухвалення рішень, результатом яких є встановлення цілей і розробка цілісного стратегічного плану.

Як зазначає І. Денисюк [6] формування стратегічних орієнтирів вимагає інтегрованого підходу, комбінує стратегічні альтернативи та функціональні складові управління. Така сукупність норм і правил діяльності забезпечує впевнений рух підприємства, його зростання та високу конкурентоздатність, що суттєво підвищує здатність до виживання на ринку. В умовах високої турбулентності особливого значення набуває гнучкість, яку підкреслює Ю. Захарченко та В. Кобелєв, трактуючи стратегію, як постійно коректовані комплекси взаємопов'язаних заходів, що спрямовані на досягнення цілей учасників процесу в різних часових перспективах.

Практична реалізація стратегічних напрямків тісно пов'язана з ресурсним забезпеченням. Як підкреслюють Л. Артеменко, О. Гук та Ж. Жигалкевич [6], стратегія розвитку має гарантувати ефективні шляхи використання ресурсів і резервів підприємства на всіх етапах його функціонування. Це стає особливо критичним у теперішніх реаліях, коли умови існування вітчизняних підприємств є надзвичайно складними. Стан, у якому перебуває зараз країна, часто традиційне планування неможливо, що призводить до зниження обсягів виробництва або навіть припинення діяльності багатьох суб'єктів господарювання. Саме тому ефективне формування стратегічного розвитку має базуватися на комплексі управлінських рішень, що за визначенням О. Тур та М. Хацер [4.5], спрямовані на створення позитивних перспектив і пріоритетів соціально-економічної системи суб'єкта, забезпечуючи його динамічний і сталий розвиток.

Однією з найбільших переваг стратегічного розвитку є можливість підприємства вчасно реагувати на зміни у зовнішньому середовищі, зокрема на технологічний прогрес та нормативні оновлення. Чітко визначений стратегічний вектор сприяє кращій комунікації всередині підприємства, оскільки розуміння персоналом місії та бачення підвищує мотивацію та загальну продуктивність. Синергія фінансової стійкості та інноваційного орієнтування дозволяє уникнути марної витрати ресурсів на другорядні проекти, зосередивши зусилля на ключових ініціативах, що забезпечують створення конкурентних переваг.

Таким чином, аналізуючи погляди видатних науковців, можна стверджувати, що формування стратегічних напрямків розвитку підприємства є складним багаторівневим процесом, який виходить за межі звичайного планування. Крізь призму підходів Ю. Погорелова [3], цей процес постає як безперервна трансформація станів суб'єкта господарювання, де кожен обраний вектор руху має забезпечувати перехід до нової, якісно вищої якості функціонування. Таке розуміння доповнюється позицією В. Власенка [2], згідно з якою формування стратегії є

перш за все інтелектуально-аналітичною діяльністю з ухвалення фундаментальних управлінських рішень, що визначають майбутню архітектуру бізнесу.

Науковці зокрема І. Денисюк, акцентує увагу на тому, що обрані стратегічні напрямки мають бути інтегрованими, поєднуючи в собі як функціональні заходи, так і глобальні альтернативи розвитку. Це дозволяє підприємству не лише зміцнювати позиції на ринку, а й створювати надійний фундамент для виживання в умовах кризи. Важливим висновком у роботах Ю. Захарченка та В. Кобелева [6] є те, що формування стратегічних орієнтирів є не є разовим і незмінним процесом; це динамічний комплекс заходів, який потребує постійного коригування відповідно до цілей учасників процесу та змін у зовнішньому середовищі. Такий підхід забезпечує ефективне функціонування організації як у короткостроковій, так і в довгостроковій перспективі.

Вчені Л. Артеменко, О. Гук та Ж. Жигалкевич [6] вважають, що основою формування будь-якого стратегічного розвитку є раціональне використання ресурсного потенціалу. Вибір напрямів розвитку має базуватися на максимально ефективному залученні наявних резервів, що є критично важливим для збереження фінансової стійкості вітчизняних підприємств у сучасних турбулентних умовах. З огляду на це, стратегічне орієнтування за О. Тур та М. Хацер [4, 5] розглядається як інструмент створення позитивних перспектив, де сукупність цільових програм і планів стає результатом усвідомленого вибору найбільш вигідних напрямів соціально-економічного розвитку.

Таким чином, процес формування стратегічних напрямків є ключовим механізмом адаптації підприємства до сучасних реалій. Узагальнюючи думки вчених, можна зробити висновок, що успішне формування стратегії вимагає поєднання аналітичного аналізу, ресурсного забезпечення та високої управлінської гнучкості. Це дозволяє українським підприємствам не лише протидіяти негативним зовнішнім чинникам, а й ідентифікувати нові точки зростання, забезпечуючи сталий розвиток і високу конкурентоспроможність у глобальному економічному просторі. Таким чином, стратегічне планування стає не просто формальним документом, а динамічною системою управління майбутнім підприємства.

Перелік використаних джерел:

1. Бабій, І.В., Сенік, І.С. Формування стратегій розвитку підприємств за сучасних методів діагностики. *Трансформаційна економіка*. 2024. №5 (05), 14-17.
2. Власенко В.А. Розробка та реалізація стратегії розвитку підприємства в умовах трансформації ринкових відносин: принципи підходи та інструменти. *Економіка. Менеджмент. Підприємництво*. 2014. № 26(1). С. 32–41.
3. Погорелов Ю.С. Способи розвитку підприємства: умови та результативність використання. *Економічний журнал Одеського політехнічного університету*. 2017. № 1. С. 76–84.
4. Тур О.В. Формування поняття стратегія розвитку підприємства. *Інтелект XXI*. 2015. № 4. С. 38-45.
5. Хацер М.В. Стратегія розвитку підприємства в умовах нестабільності економіки держави. Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). 2014. № 3. С. 109–112.
6. Череп О.Г.1., Веремеєнко О.О. Формування стратегії розвитку підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2024. № 7 (277), С.320-325 URL: <https://share.google/5T3eOuvSEx4M9a6Mr>

